

Ελένη Σαραντίτη

Η θυσία

ΤΑΤΑΚΗ

Τον Δεωνίδα τον γνώριζα από τα σχολικά μου χρόνια. Θυμόμουν την ιστορία του για την ηρωική του αντίσταση στις Θερμοπύλες μαζί με τους 300 γενναίους του σαν ταραφάλι. Όταν ήμουν παιδί θεωρούσα πολύ σπουδαίο που είχα γεννηθεί στην Αθήνα κι έλεγα με περηφάνια πως ήμουνα Αθήνης. Η Σπάρτη για μένα ήταν κάποια ξένη χώρα, μακρινή που τη φανταζόμουνα με κατάξερα άγρια βουνά. Πολύ πρόσφατα τήγαν στη Σπάρτη, πρώτη φορά στη ζωή μου. Έτσι, Η θυσία, το βιβλίο της Ελένης Σαραντίτη, ήρθε να με καταπλήξει, γιατί μου φανέρωσε μια εικόνα της Σπάρτης πολύ αλλιώτικη από εκείνη που είχα στο μυαλό μου μέχρι τώρα.

Το μυθιστόρημα της Ελένης είναι τρυφερό σα ν' ακούς πουλί να κελαθδάει και συγχρόνως άγριο, σκληρό και γενναίο λες και σε δέρνει αγριεμένη θάλασσα. Κι η γλώσσα του το ίδιο τρυφερή και σκληρή. Με μια σύνταξη ιδιαίτερη, που με μια φράση μπορεί να σου πει πολλά.

Είναι σαν τραγούδι όταν περιγράφει τον έρωτα του Λεωνίδα για τη Γοργώ, τη γυναίκα του και την τρυφερότητά του για τον μικρούλη γιο του. Δεν είναι νέος ο Λεωνίδας, πενηντάχρονος και είκοσι η Γοργώ. Το ξέρει πως είναι μελλοθάνατος και σκέφτεται: «ως εδώ ήταν, μέχρις εδώ ήμαστε ο ένας για τον άλλον και μετά ποτέ ξανά. Ποτέ. Και θάφτηκαν όλα μέσα μου». Αυτή η επανάληψη μιας μόνο λέξης, του «ποτέ», λέει όσα δεν θα μπορούσαν να πουν οι λόγιληρες σελίδες για το πόσο πίστευε ο Λεωνίδας πως δεν θα ξανασυναντούσε τους αγαπημένους του.

Κι όμως, βρίσκει το θάρρος του για να φύλλει τον ύμνο στην άλλη τη μεγάλη αγάπη που είναι η Σπάρτη. «Ένω ολόκληρη τη ζωή ποδοπλανταγμένος για την ασφάλεια και την ευνοία της. Αγάπη πέρα από τα όρια λέγεται και πάνω από τα μέτρα του ανθρώπου».

Είναι σαν τραγούδι όταν λέει: «Η Σπάρτη με τις ευωδίες, τις ολόφωτες νύχτες, τις χιονισμένες ερημές. Η βασιλική όψη του Ευρώπα και μυρωδιές, χλιάδες μυρωδιές». Δεν ήξερα, το έμαθα από εκείνη πως η αφιά μυρωδιά των κυπαρισσιών είναι λίγο αρσενική, πως τα ελάφια κλαίνε με καυτά δάκρυα, διάφανα δάκρυα σαν του ανθρώπου και πως οι κοπαδιαστές αγριόχηνες έρχονται, μόλις παίρνουν και ψυχραίνουν οι μέρες, ν' απαγκιάσουν στις καλαμιές και τις λευκές...

Είναι σαν αγριεμένη θάλασσα όταν περιγράφει σκληρές εικόνες από μάχες... «Γύρω μύριζε ιδρώτας και θάλασσα, ξεραμένο χόρτο και άνυδρη πέτρα». Κι αλλού: «οι γογγοί, οι σφαδασμοί, ο τρόμος και η μαζική σφαγή. Σώματα άψυχα, σώματα μέχρι πριν λίγο λαξευτά. Πάμπολλα σώματα νεκρά».

Οι τριακόσιοι του Λεωνίδα πριν τη μάχη δεν τραγουδούν πολεμικά εμβατήρια, αλλά λυρικά άσματα του Τυρτάιου. Αυτά τους διατάζει ο Λεωνίδας να τραγουδήσουν. Ν' αντιλαλήσουν οι κορφές.

Να φτεροκοπήσουν οι αετοί. Κι ο ίδιος ενώ το ξέρει πως βαδίζει στον θάνατο, μαζεύει όλες τις τρυφερές του σκέψεις για τη Γοργώ και το γιο του, που θα 'θελε να τον πλησιάσει έστω για λίγο «όσο βαστά ένα φιλί στ' ακροδάχτυλα» ή «για όσο σπαρταρά το εωθινό αιγδόνισμα». Και το περιβότο «Μωλόν λαβέ» που μαθάναμε στο σχολείο και φανταζόμασταν έναν νέο, γενναίο Λεωνίδα να το βροντοφωνάζει, στο βιβλίο της Ελένης παίρνει μια άλλη δύναμη κι ένα σπαραγμό.

Να μην παραλείψω την ενδυματολόγο Ελένη που περιγράφει τις στολές που φορούσαν οι διάφοροι λαοί, οι Μήδες και οι Πέρσες, οι Ινδοί, οι Λύβιοι, οι Αιθίοπες, οι Άραβες, τις περιγράφει με τόσες λεπτομέρειες που θα έκανε τον Τσαρούχη να ζηλέψει.

Παραπονιόμουν πως είχα καιρό να διαβάσω ένα μυθιστόρημα που να με συγκινήσει. Και να που το κατάφερε η Ελένη με τη Θυσία της. Τόσο που της συγχωρέσαμε οι φίλες και φαντάζομαι και οι δικοί της άνθρωποι, τη δική της θυσία να μείνει τρία χρόνια απομονωμένη και χωμένη μέσα σε συγγράμματα και βιβλία, απομακρυσμένη απ' όλα και απ' όλους.

Κι ακόμα, σε μένα ξύπνησε με το μυθιστόρημά της μνήμες δικές μου, όχι και τόσο μακρινές, τόσο που να νομίζω πως έχω ακούσει με τα ίδια μου τ' αυτιά τη φωνή του Λεωνίδα.

«Συναγωνιστές, όλα είναι επιτεύξιμα».

Αλκη Ζέη

Κώστας Λάμπος

Αμερικανισμός και Παγκοσμιοποίηση

ΠΑΠΑΖΗΣΗ

Το βιβλίο του συγγραφέα Κώστα Λάμπου, που παρουσιάζουμε σήμερα, κάνει μια τόλμη. Εξετάζει τη σχέση της εξουσίας, της κάθε εξουσίας με τον Φόβο. Τολμάει να πει, όπως εγώ το καταλαβαίνω, κύριοι οικονομιστές μη νομίζετε ότι εσείς θα λύσετε τα προβλήματα γιατί υπάρχει κι ο παράγοντας της ψυχολογίας, τον οποίο η Αριστερά δυστυχώς, προσκολλημένη στο ότι «ένα είναι το Ευαγγέλιο, ο Μάρκος», τον αγνόησε.

Αγνόησε την ψυχολογία και την έχει πάθει πάρα πολλές φορές. Τολμάει, λοιπόν, ο Κώστας Λάμπος και λέει στην αρχή του βιβλίου κάτι που νομίζω ότι τα λέει όλα: «Μας φοβίζουν για να υποταχθούμε. Μας φοβίζουν για να μας εξουσιάζουν. Μας φοβίζουν για να μας εκμεταλλεύονται και να πλουτίζουν. Μας φοβίζουν για να φοβόμαστε γενικά αλλά και για να τους φοβόμαστε». Το λέει καθαρά. Και παρακάτω μας καλεί «Να καταργήσουμε κάθε μορφή εξουσίας που γεννάει ο φόβος»...

Πρέπει να καταλάβωμε ποιος είναι ο εχθρός και είναι φανερός. Και θα πώ τώρα κάτι τολμηρό, δεν είναι υποχρεωτικό να το αποδεχθείτε. Μέχρι τώρα λέγανε ότι ο ιμπεριαλισμός είναι το τελευταίο στάδιο

του καπιταλισμού. Τώρα βρισκόμαστε μπροστά στην παγκοσμιοκρατία. Ποιο είναι το καινούργιο στοιχείο; Ότι οι ιμπεριαλιστές έχουν συμφωνήσει μεταξύ τους. Δεν υπάρχει κίνδυνος παγκοσμίου πολέμου. Έχουν συμφωνήσει μεταξύ τους για έναν μόνο πόλεμο υποταγής των εθνών, των λαών και των πολιτών και εδώ συγχαίρω τον Κώστα Λάμπο γιατί σηκώνει μια σημαία στον χώρο της Ουτοπίας: Ξεσηκωθείτε λαοί κι αποκτείστε τα δικαιώματά σας, ξεσηκωθείτε πολίτες κι αποκτείστε τα δικαιώματά σας, για να μην επικρατήσει το παγκόσμιο κράτος κεφαλαιοκρατίας στην υφήλιο, όποτε και χαθήκαμε, αλιμόνο στους ηττημένους από κει και πέρα...

Εδώ, σε αυτό τον τόπο, αναπτύχθηκε η περίφημη αλληλουχία των λέξεων. Λέμε πόλις, πολίτης, πολιτεία, πολιτική, πολιτισμός. Δηλαδή, όπου υπάρχει μια πόλις, όπως λέει και ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά του, όπου υπάρχουν πολίτες οι οποίοι ασκούνε οι ίδιοι πολιτική, τότε υπάρχει πολιτισμός. Όπου την πολιτική την ασκούνε εξ επαγγέλματος πολιτικοί, δεν υπάρχει πολιτισμός, αλλά φαυλοκρατία και βαρβαρότητα. Όλα αυτά τα πήρε η Δύση, τα μελέτησε με εμβρύθιεια και μας έστειλε; την POLICE, για να ελέγχει, να εξουσιάζει τον πολίτη, την πολιτική την πόλη και τον πολιτισμό. Αυτό κατάλαβε η Δύση. Το παράδειγμα είναι μπροστά μας. Αυτές τις μέρες έχουμε τις λεγόμενες προσαγωγές πολιτών. Προσάγονται επειδή είναι, λέσι, ύποπτοι. Τους ελέγχουν. Έκαναν κάτι; Όχι, τους απολύσαμε. Και τότε γιατί προσήχθησαν; Για τον Φόβο, όπως λέει κι ο Κώστας, «Θα φοβάσαι πολίτη». Και είδαμε το συνγνό πρόσωπο του Υπουργού της Προστασίας του πολίτη (κοιτάξτε και το όνομα, η επίφαση δημοκρατίας πρέπει να στολίζεται και με όσο πιο πλουμιστά ονόματα γίνεται), να λέει σε μια νέα κοπέλα ότι δε δέχεται διάλογο. Όποιος λέει ότι δε δέχεται διάλογο σήμερα με τη νεολαία, καταστρέφει τον πολιτισμό.

Και θα συμφωνήσω με όσα λέει ο Κώστας για την αναγκαιότητα του διαλόγου για όλους και για την Ουτοπία. Η λύση του προβλήματός μας είναι να αποκτήσει το δικαιώμα του πολίτη να συμμετέχει στα κοινά, δηλαδή η Αμεση Δημοκρατία. Δε μπορεί πια κανείς να αποφασίζει για κανέναν άλλο. Η ίδια η κοινωνία έχει καταργήσει τους αρχηγούς. Η σημερινή πολιτεία, που ελέγχεται από το κεφάλαιο, όμως ακόμα επιμένει. Εμείς όμως πρέπει να ξαναπάρουμε τα πράγματα από την αρχή και να φουντώσουμε τον διάλογο...

Το πρόβλημα εκεί είναι και γι' αυτό συγχαίρω τον φίλο μου τον Κώστα Λάμπο για το βιβλίο που έβγαλε και ξεκαθαρίζει τα πράγματα τόσο για την παγκοσμιοκρατία, όσο και για τη δική μας την Ουτοπία και μας λέει πώς θα κάνουμε την άλλη πραγματικότητα, γι' αυτό και σας συνιστώ ανεπιφύλακτα να διαβάσετε αυτό το καλογραμμένο υπεύθυνα τεκμηριωμένο βιβλίο.

Μανώλης Γλέζος